

LIETUVOS RESPUBLIKOS
NAFTOS PRODUKTŲ IR NAFTOS VALSTYBĖS ATSARGŲ
ĮSTATYMAS

2002 m. birželio 25 d. Nr. IX-986
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šio Įstatymo tikslas – užtikrinti naftos produktų ir (ar) naftos valstybės atsargų (toliau – atsargų) sudarymą, sukauptimą, tvarkymą ir naudojimo kontrolę.
2. Įstatymo nuostatos yra suderintos su šio Įstatymo priede nurodytais Europos Sąjungos teisės aktais.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2145](#), 2004-04-20, Žin., 2004, Nr. 63-2247 (2004-04-28)

2 straipsnis. Pagrindinės Įstatymo sąvokos

1. **Atgabenti įmonė** – Lietuvos Respublikoje registruota įmonė, kuri atsigabena iš Europos Bendrijos valstybių įmonių nusipirktą savo vartojimo reikmėms ar pardavimui vartoti šalies viduje naftą ir naftos produktus.

1 dalies redakcija nuo 2011 m. sausio 1 d.:

1. **Atgabenti įmonė** – Lietuvos Respublikoje registruota įmonė ar užsienio įmonės filialas, kurie atsigabena iš Europos Sąjungos valstybių įmonių nusipirktą savo vartojimo reikmėms ar pardavimui naftą ir (ar) pirmos, antros arba trečios kategorijos naftos produktus, skirtus vartoti šalies viduje.

2. **Atgabenimas, išgabenimas – naftos ir naftos produktų atgabenimas, išgabenimas iš kitų Europos Bendrijos muitų teritorijai priskirtų šalių arba teritorijų.**

3. **Atsargų sudarymas** – atsargų nomenklatūros, lėšų dydžio, atsargų kiekio, jų sukauptimo terminų, laikymo sąlygų nustatymas.

4. **Atsargų kaupimas** – atsargų pirkimas ir laikymas jų saugojimo vietoje.

5. **Atsargų tvarkymas** – atsargų atnaujinimas, keitimas, nurašymas, apskaita, atkūrimas.

6. **Atsargų naudojimas** – atsargų panaudojimas energijai gaminti ar jų pardavimas laikantis šio ir kitų įstatymų nustatytos tvarkos ir apribojimų.

7. **Ekstremali energetikos padėtis** – laikotarpis, kai yra sutrikęs normalus energijos išteklių ar energijos tiekimas energetikos įmonėms bei vartotojams ir jų tiekimas trukdomas tiek, kad energetikos įmonės šių sutrikimų nespėja laiku numatyti bei valdyti ūkinės veiklos metodais, taip pat laikotarpis, kai įstatymų nustatyta tvarka įvesta nepaprastoji ar karo padėtis.

Straipsnis papildomas 8 ir 9 dalimis nuo 2011 m. sausio 1 d.:

8. **Gaminanti įmonė** – Lietuvos Respublikoje registruota įmonė ar užsienio įmonės filialas, kurie perdirbdami jiems nuosavybės teise priklausančias žaliavas ar kitokiu būdu pagamina ir parduoda Lietuvos Respublikoje pirmos, antros arba trečios kategorijos naftos produktus. Šioms įmonėms taip pat priskiriamos įmonės, kurios naudojami naftos produktų gamybos paslauga ir parduoda Lietuvos Respublikoje pirmos, antros arba trečios kategorijos naftos produktus.

9. **Importuojanti įmonė** – Lietuvos Respublikoje registruota įmonė ar užsienio įmonės filialas, kurie importuoja iš Europos Sąjungos muitų teritorijai nepriskirtų šalių arba teritorijų ir išleidžia į laisvą apyvartą naftą ir (ar) pirmos, antros arba trečios kategorijos naftos produktus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2145](#), 2004-04-20, *Žin.*, 2004, Nr. 63-2247 (2004-04-28)

Nr. [XI-1132](#), 2010-11-16, *Žin.*, 2010, Nr. 139-7113 (2010-11-27)

ANTRASIS SKIRSNIS ATSARGŲ SUDARYMAS, KAUPIMAS, TVARKYMAS

3 straipsnis. Atsargas kaupiantys subjektai

1. Atsargas, nurodytas šio Įstatymo 7 straipsnyje, privalo kaupti naftos produktus gaminančios įmonės, naftos produktus importuojančios ir į šalį atgabenančios įmonės bei Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos paskirtos valstybės įmonės.

2. Kaupti ir tvarkyti atsargas neprivalo įmonės, kurių pagamintų, importuotų, atgabentų, parduotų, sunaudotų naftos produktų kiekis per metus neviršija Vyriausybės nustatyto minimalaus dydžio.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2145](#), 2004-04-20, *Žin.*, 2004, Nr. 63-2247 (2004-04-28)

4 straipsnis. Atsargų kaupimas ir tvarkymas

1. Atsargos kaupiamos ir tvarkomos įmonių lėšomis, valstybės biudžeto asignavimais, kurie nustatyti valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme atskirai specialiajai programai (toliau – valstybės lėšomis), kitomis teisėtai gautomis lėšomis. Valstybės lėšomis sukaupiama ir tvarkoma tiek naftos produktų atsargų, kad jų pakaktų ne mažiau kaip 30 dienų.

2. Įmonės, įpareigos kaupti atsargas, savo lėšomis apmoka visas išlaidas, susijusias su joms pavestų atsargų kaupimu bei tvarkymu. Šios išlaidos įskaičiuojamos į jų parduodamų prekių ar paslaugų sąnaudas.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytos išlaidos įtraukiamos į apskaitą atskirai.

4. Įmonių lėšomis sukauptos atsargos yra tų įmonių nuosavybė. Valstybės lėšomis sukauptos atsargos yra valstybės nuosavybė. Valstybės nuosavybe esančias atsargas turto patikėjimo teisės pagrindu kaupia ir tvarko Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos paskirtos valstybės įmonės.

5. Įmonės, įpareigos kaupti atsargas, gali sudaryti atsargų kaupimo ir tvarkymo sutartis su kitomis Lietuvos Respublikoje registruotomis įmonėmis, teikiančiomis atsargų kaupimo ir tvarkymo paslaugas. Atsargų kaupimo ir tvarkymo paslaugų teikimo sąlygas nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

6. Atsargų sudarymo, tvarkymo, kaupimo, kontrolės tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija turi teisę nurodyti valstybės ir savivaldybių įmonėms, kaupiančioms atsargas, atsargų saugojimo vietas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2145](#), 2004-04-20, *Žin.*, 2004, Nr. 63-2247 (2004-04-28)

Nr. [XI-115](#), 2008-12-23, *Žin.*, 2008, Nr. 149-6035 (2008-12-30)

5 straipsnis. Atsargų kokybė

Atsargai laikomų naftos produktų kokybė turi atitikti privalomų kokybės rodiklių bei standartų ar techninių sąlygų reikalavimus. Už atsargų kokybę atsako įmonės, įpareigos kaupti atsargas.

6 straipsnis. Atsargų dydis

1. Valstybėje turi būti sukaupta tiek kiekvienos rūšies šio Įstatymo 7 straipsnyje nurodytų naftos produktų atsargų, kad jų pakaktų ne mažiau kaip 90 dienų, skaičiuojant pagal vidutinį kasdienį suvartojimą valstybėje per praeitus kalendorinius metus.

2. Skaičiuojant naftos produktų atsargų poreikį, atsargų dydis gali būti sumažintas iš praėjusiais kalendoriniais metais suvartotų naftos produktų kiekio atimant valstybėje išgautos

naftos kiekį, perskaičiuotą į naftos produktus, tačiau ne daugiau kaip 25 procentus valstybėje suvartojamų naftos produktų kiekio.

3. Sukaupintų atsargų kiekius bei metines kaupimo užduotis įmonėms nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

7 straipsnis. Atsargų kategorijos

1. Turi būti kaupiamos šių naftos produktų atsargos:

1) variklių benzino, aviacinio benzino ir benzino tipo reaktyvinio kuro (pirma naftos produktų kategorija);

2) dyzelino, gazolio kurui, žibalo, žibalo tipo reaktyvinio kuro (antra naftos produktų kategorija);

3) skysto kuro (mazuto) (trečia naftos produktų kategorija).

2. Dalis atsargų gali būti kaupiama žalios naftos ar tarpinių naftos produktų pavidalo. Šiuo atveju žalia nafta ar tarpiniai naftos produktai turi būti perskaičiuojami į naftos produktus pagal praėjusių kalendorinių metų naftos perdirbimo įmonių naftos perdirbimo faktinės išėigos rodiklius. Šis pakeitimas gali būti taikomas ne daugiau kaip 40 procentų pirmos ir antros kategorijų produktų ir ne daugiau kaip 50 procentų trečios kategorijos produktų.

2 dalies redakcija nuo 2011 m. sausio 1 d.:

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos atsargos taip pat gali būti kaupiamos žalios naftos, tarpinių naftos produktų ar mišinių komponentų pavidalo. Žalia nafta ar tarpiniai naftos produktai turi būti perskaičiuojami į naftos produktus pagal praėjusių kalendorinių metų naftos perdirbimo įmonių naftos perdirbimo faktinės išėigos rodiklius. Šis pakeitimas gali būti taikomas ne daugiau kaip 40 procentų pirmos ir antros kategorijų naftos produktų ir ne daugiau kaip 50 procentų trečios kategorijos naftos produktų. Mišinių komponentai, jeigu jie skirti perdirbti į šio straipsnio 1 dalyje nurodytus galutinius naftos produktus, gali pakeisti naftos produktus, kuriems jie yra skirti.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. XI-1132, 2010-11-16, Žin., 2010, Nr. 139-7113 (2010-11-27)

8 straipsnis. Atsargų sudėtis

1. Atsargoms galima priskirti valstybėje turimą naftą bei naftos produktus, esančius:

1) įmonių sandėliuose (terminaluose);

2) naftos terminalų rezervuaruose;

3) uostuose prisišvartavusiuose tanklaiviuose.

2. Importuojama, atgabenama nafta ar naftos produktai gali būti priskirti atsargoms tik baigus įforminti importo ar atgabenimo procedūras.

3. Atsargoms negali būti priskiriama:

1) dar neišgauta valstybės teritorijoje nafta;

2) atsargos, skirtos jūroje plaukiojančių laivų bunkeriams ar esančios jūroje plaukiojančių laivų bunkeriuose;

3) atsargos, skirtos tiesioginiam tranzitui;

4) atsargos vamzdynuose, keliais ir geležinkeliais vežamose cisternose;

5) ginkluotųjų pajėgų bei joms skirtos atsargos;

6) atsargos degalinėse;

7) nepaimami likučiai rezervuaruose.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. IX-2145, 2004-04-20, Žin., 2004, Nr. 63-2247 (2004-04-28)

9 straipsnis. Atsargų laikymas

1. Atsargos turi būti laikomos valstybės teritorijoje, pagal teisės aktų reikalavimus įrengtuose naftos ar naftos produktų sandėliuose (terminaluose). Sandėliai (terminalai) turi būti įrengti taip, kad bet kuriuo metu būtų galima naftos produktus paimti ir transportuoti į vartojimo vietas automobilių arba geležinkelių transportu, arba vamzdynais. Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių numatytais atvejais atsargos gali būti laikomos ir kitose valstybėse.

2. Atsargos gali būti laikomos akcizais apmokestinamų prekių sandėliuose.

TREČIASIS SKIRSNIS

ATSARGŲ NAUDOJIMO REGLAMENTAVIMAS

10 straipsnis. Atsargų naudojimas

1. Atsargos, nustatytos šio Įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje, gali būti naudojamos tik ekstremalios energetikos padėties laikotarpiu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2145](#), 2004-04-20, *Žin.*, 2004, Nr. 63-2247 (2004-04-28)

11 straipsnis. Atsargų reguliavimas

1. Vyriausybės įgaliota institucija yra atsakinga už naftos, naftos produktų importo, atgabenimo, eksporto, prekybos, suvartojimo būklės analizę bei įvertinimą, tam reikalingos nuolat veikiančios informacinės sistemos sudarymą, taip pat šio Įstatymo numatytų priemonių įgyvendinimo koordinavimą.

2. Ekstremalią energetikos padėtį reglamentuoja kiti įstatymai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2145](#), 2004-04-20, *Žin.*, 2004, Nr. 63-2247 (2004-04-28)

KETVIRTASIS SKIRSNIS INFORMAVIMAS

12 straipsnis. Informacijos teikimas

1. Įmonės, kurios verčiasi energijos ar energijos išteklių, naftos ar naftos produktų gavyba, gamyba, importu, eksportu, prekyba, atgabenimu, išgabenimu, vartojimu, taip pat Lietuvos statistikos departamentas, Valstybinė mokesčių inspekcija ir Lietuvos Respublikos muitinė privalo teikti informaciją Vyriausybės įgaliotai institucijai šio Įstatymo nuostatomis įgyvendinti. Įmonių teikiamos informacijos apimtį ir jos teikimo tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija ir Lietuvos statistikos departamentas.

2. Duomenys apie konkrečios įmonės sukauptas atsargas yra tarnybos paslaptį sudaranti informacija, kuri išlaptinama, saugoma, naudojama ir išslaptinama įstatymų nustatyta tvarka. Apibendrinta informacija apie valstybės naftos produktų atsargų kiekį yra vieša. Duomenys apie valstybės naftos produktų atsargas trečiosioms šalims teikiami Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2145](#), 2004-04-20, *Žin.*, 2004, Nr. 63-2247 (2004-04-28)

Nr. [XI-1090](#), 2010-11-04, *Žin.*, 2010, Nr. 137-6991 (2010-11-23)

PENKTASIS SKIRSNIS ATSAKOMYBĖ

13 straipsnis. Atsakomybė ir kontrolė

1. Įmonės atsako už atsargų kaupimą, tvarkymą, naudojimą.

2. Ekstremalios energetikos padėties laikotarpiu įmonės, kaupiančios, tvarkančios atsargas, savo veiklą gali nutraukti tik perdavusios atsargas kitiems ūkio subjektams, kaupiantiems ar tvarkantiems atsargas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

3. Asmenys, pažeidę šį Įstatymą, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

4. Atsargų kaupimą, tvarkymą kontroliuoja Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos (toliau – Valstybinė energetikos inspekcija). Atsargos yra kontroliuojamos bet kuriuo metu, neatsižvelgiant į nuosavybę, laikymo vietą ar sąlygas. Valstybinės energetikos inspekcijos pareigūnai pagal savo kompetenciją turi teisę įeiti į ūkio subjekto teritoriją, patalpas, tikrinti atsargas, patikrinti reikiamus dokumentus ir gauti jų kopijas. Patikrinimas įforminamas aktu. Akto formą ir užpildymo tvarką nustato Valstybinė energetikos inspekcija. Patikrinime gali dalyvauti ir kitų valstybės institucijų atstovai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1334](#), 2003-01-28, *Žin.*, 2003, Nr. 17-709 (2003-02-19)

Nr. [XI-137](#), 2009-01-12, *Žin.*, 2009, Nr. 10-359 (2009-01-27)

ŠEŠTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

14 straipsnis. Atsargų sukauptimo terminas

Šio Įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nustatytos atsargos turi būti sukauptos iki 2009 m. gruodžio 31 d.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-115](#), 2008-12-23, *Žin.*, 2008, Nr. 149-6035 (2008-12-30)

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Priedo redakcija iki 2011 m. sausio 1 d.:

Lietuvos Respublikos
naftos produktų ir naftos
valstybės atsargų įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMAS EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAS

1968 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyva Nr. 68/414/EEB, įpareigojanti EEB valstybes nares laikyti privalomąsias žalios naftos ir (arba) naftos produktų atsargas (su paskutiniais pakeitimais, padarytais 1998 m. gruodžio 14 d. Europos Tarybos direktyva 98/93/EB).

Priedo redakcija nuo 2011 m. sausio 1 d.:

Lietuvos Respublikos
naftos produktų ir naftos
valstybės atsargų įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMAS EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAS

2006 m. liepos 24 d. Tarybos direktyva Nr. 2006/67/EB, įpareigojanti valstybes nares išlaikyti privalomąsias žalios naftos ir (arba) naftos produktų atsargas (OL 2006 L 217, p. 8).

Įstatymas papildytas priedu:

Nr. [IX-2145](#), 2004-04-20, *Žin.*, 2004, Nr. 63-2247 (2004-04-28)

Priedo pakeitimai:

Nr. [XI-1132](#), 2010-11-16, *Žin.*, 2010, Nr. 139-7113 (2010-11-27)

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1334](#), 2003-01-28, *Žin.*, 2003, Nr. 17-709 (2003-02-19)

GAMTINIŲ DUJŲ ĮSTATYMO 20 STRAIPSNIO IR NAFTOS PRODUKTŲ IR NAFTOS VALSTYBĖS
ATSARGŲ ĮSTATYMO 13 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2145](#), 2004-04-20, *Žin.*, 2004, Nr. 63-2247 (2004-04-28)

NAFTOS PRODUKTŲ IR NAFTOS VALSTYBĖS ATSARGŲ ĮSTATYMO 1, 2, 3, 4, 8, 10, 11, 12
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO PRIEDU ĮSTATYMAS

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-115](#), 2008-12-23, Žin., 2008, Nr. 149-6035 (2008-12-30)

NAFTOS PRODUKTŲ IR NAFTOS VALSTYBĖS ATSARGŲ ĮSTATYMO 4 IR 14 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2009 m. sausio 1 d.

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-137](#), 2009-01-12, Žin., 2009, Nr. 10-359 (2009-01-27)

NAFTOS PRODUKTŲ IR NAFTOS VALSTYBĖS ATSARGŲ ĮSTATYMO 13 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2009 m. vasario 1 d.

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1090](#), 2010-11-04, Žin., 2010, Nr. 137-6991 (2010-11-23)

NAFTOS PRODUKTŲ IR NAFTOS VALSTYBĖS ATSARGŲ ĮSTATYMO 12 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMAS

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XI-1132, 2010-11-16, Žin., 2010, Nr. 139-7113 (2010-11-27)

NAFTOS PRODUKTŲ IR NAFTOS VALSTYBĖS ATSARGŲ ĮSTATYMO 2, 7 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO IR PAPILDYMO IR ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

*** Pabaiga ***

Redagavo Aušrinė Trapinskienė (2010-12-01)

autrap@lrs.lt